

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolvas szerkesztő: Dr. Bróijer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 13 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hónapra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 185. szám.

Hétfő, augusztus 17.

Fegyverszünet.

Nagybecskerek, augusztus 17.

(—z—y.) Egy vezér ismét kiállott a csatasorból, az ellenséges hadak pár napra félretették a fegyvert, pihennek. Erőt gyűjtenek új küzdelemre. Vajjon ki ellen? Egymás ellen aligha. Hiszen a két párt, amely egymással szemben áll, nem ellenséges tábor a kérdésben, mely körül e hadakozás foly, nem is ellenfelek, sőt külön uton, más módon közös célra törekcszenek.

Hát van-e magyar ember, akinek lelke ideálkép oltva ott ne lebegne a független Magyarország? Hát van-e magyar hazafi, aki ne sóvárogná magyar hadseregében a magyar vezényleti nyelvet, magyar tiszteket, Magyarország címerével? — Nincs!

De amig egyik tulheves fantáziájával oda rajzolja ezeket a ma, vagy holnap képébe, addig a másik önmegtartóztatással türelemmel igyekszik biztos alapra készíteni az utat, hogy azon szikla-szilárdan nyugodhasson majd a jövő.

Az ellenzéki pártok diadalmában hirdetik: győztek, megbuktattak újra egy hazafiatlan kormányt s szétverték annak mindenre kapható többségét.

Hát lássuk csak azokat a győzelmeket! Ha a szabadelvű párt az az akarat nélküli többség, mely parancsszóra táncol minden kérdésben ha a miniszterek olyan hazaáruló osztrák lakajok, minőnek sok ellenzéki lapban feltüntetik, akkor ma a képviselő urak nyugodtan hűsölnek egyik-másik fürdőben, Széll Kálmán mint miniszterelnök elégedetten pihen rátóti kastélyában s a felemelt ujoncjutalék már be is sorozott legénysége készül az októberi berukolásra.

Mert az olyan összevásárolt, összeparancsolt többség, eddig leszavazott volna minden obstrukciót.

Hiszen tisztességtelen, erőszakos eszközökkel — sajnos — még ma is lehet kormányozni Magyarországot.

De ki használta, ki nyult azokhoz az eszközökhöz? Talán Széll Kálmán? — A felség a katonai vezető emberekkel folytatott tanácskozás alapján a miniszterelnök elé terjesztette azokat a kívánalmakat, melyeket a közös birodalom védelme, a hadsereg érdekében teljesíteni kell.

A hűséges alattvaló meghajolt apostoli királya akarata előtt, megrópálta érvényt szerezni annak addig, amig be nem látta, hogy ez az akarat a nemzet többségének akaratával ellentétben áll, de ellentétben áll az ő igaz magyar hazafiságával.

Akkor nyomban félrevonult.

Következtek az ő felsége elé hivott politikusok. Nem egy lehetett volna közülök miniszterelnök. Ha olyan hazafiatlan érdekcsoport a szabadelvű párt, könnyű lett volna megtalálni a többséget s beülni a miniszterelnöki székbe. És ezeket a „rossz“ hazafiakat az önző egyéni érdek nem vakította el. Sorra tértek ki az utból s hártották el a legmagasabb bizalmat, kintüntetést.

Nem kellett a husos fazék.

Nemzeti engedményeket követeltek, de mert nem kaptak, inkább visszaléptek; említsen bárki egyetlen esetet, hogy megkísérelték volna a törvénytelen séget, erőszakoskodást.

Jött gróf Héderváry a „grancsár“. És kezdte azon, hogy visszavonta a katonai javaslatokat. Engedményeket nem hozott, erőszakhoz nem folyamodott s midőn megérezte a nemzeti közvélemény hangulatából, hogy a nemzet jogos köve-

telményei elől kitérni nem lehet, visszavonult.

Most fegyverszünet van. — A pártok vezető emberei készülnek új küzdelemre. De nem egymás ellen, — a nemzeti jogokért.

Találgtatják, ki lesz az új vezér, az új miniszterelnök? Akárki legyen, engedmények nélkül nem jöhet. Rég kimondták ezt a szabadelvű párt vezető emberei: Apponyi, Wekerle, Csáky s a többi

Ha tehát jönni fognak azok a nemzeti engedmények, ugy azok kivívásában méltó része van a szabadelvű pártnak is.

Hazaszeretben nincs különbség közöttük, de míg a szabadelvű párt hazafias törekvését korlátok közé szorítja az ő felsége által és az Ausztriával való közös ségből vont határ, addig az ellenzéki pártok hangosan hirdethetik hazafiaságokat s állhatnak elő a legmesszibb menő követelésekkel.

A katonai kérdésekben ismét egyezni kell a szabadelvűpárt minden árnyalatának s egy akaraton kell lenni a nemzeti közvéleménnyel, közakarattal.

Annyi bizonyos, hogy jöhetnek, mehetnek gyors egymás utánban a kormányok — engedmények nélkül megállani egyik sem fog.

A fegyverszünetet bizonyára szervezkedésre fogják használni s a válságból kivezető utat azalatt meg fogja találni a 37 év óta vezető szabadelvűpárt

A kormány lemondása. A hivatalos lap legutóbbi száma a következő királyi kéziratot közli: Ö császári és apostoli királyi felsége folyó évi augusztus hó 13-án kelt legfelső elhatározásával, a magyar összes miniszteriumnak hivatali lemondását kegyelemben elfogadni és egyszermind meghagyni méltóztatott, hogy az egyes miniszterek hivatali működésüket további legfelső elhatározásig folytassák.

A „TORONTÁL“ tárcája

Fekete János és Voltaire.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

Irtá: dr. Morvay Győző.

III.

Voltaire (1769. febr. 3.) az újabb borküldeményt köszöni, de hozzáveti, hogy Fekete valószínűleg leengyelnek nézi őt. Verseit élvezi s vissza is küldi. Állapota most rendkívül kedvezőtlen és a ki őt most látni akarja, az nem talál egyebet egy pofánál és csontváznál. Echo nyúphájához hasonló, a kinek csak szava van, az is rekedt, nyers és durva.

Fekete (1769. nov. 23.) két levélre nem kapott választ. A faradt patriarcha úgy látszik lassankint megszakitotta kisebb s némileg terhes összeköttetéseit. Ezt Fekete többszörösen Voltaire-hez intézett versei és az eddigi magasztalásokat meghaladó dicsőítése mintegy elismeri. A rendkívül hízogó és hosszú level mintegy bucsu attól a nagyszerű idiltől, melyet e levelezés Fekete életében alkot.

Voltaire (1769. nov. 27.) következő levele a főnnebbinek fogadása előtt keltezett. A táborba ír. Biztosítja Feketét, hogy nagyon becsüli s munkásságát szereti, sőt, mi több, látni szeretné. Hogy levelezésük majd nem megszűnt, annak oka halálos betegsége, melytől talán csak Fekete jósa mentette meg. Neki (borának) köszöni életét. Kéri, hogy ne felejtse el őt soha, halmozza el továbbra is barátságával és jószágával, ha pedig meghalna, őrizze meg emlékét.

Az érdekes levelezés ez utolsó kelettel megszűnt. Irt-e még Fekete, arról nincsen bizonyosságunk s azt sem tudjuk, vajjon beváltotta-e ígéretét s meglátogatta-e. Valószínű, mivel későbbi többszörös szabadságotatása és utazásai közben elég alkalmat nyílt Ferneyt érinteni s ifjúkori ideálját

meglátni. Ő maga erről sohasem nyilatkozik. A mit pedig több levelében hangoztatott, hogy Voltaire a magyar irodalomban is el fog terjedni, azt többszörösen tapasztalhatta, midőn a magyar testőrség irodalmi fellépésével a voltairei szellem utat tört a magyar irodalomba. Ő maga is hozzájárult későbbben, midőn az „Orléans-i szűz“-et, a „Természet törvényé“-t magyarra fordította. Barátsága és lelkesedése haláláig kitarított.

A fent vázolt levelezés alapján könnyen érthető az agg Voltaire barátsága is. Fekete, mint tanítvány, mint dusszagdag és bőkezű főur jelent meg előtte, kinek szabadelvű gondolkodása és dicsőítése mindig hízogott Voltairének. Hogy pedig Fekete vonzódtott hozzá, az ifjúságánál, gyorsan felhevülő természeténél és a rajongó hajlamánál fogva nem természetellenes dolog. Különben is nem ő az egyedüli, aki Franciaország nagy szellemével rokonszenvezett, de egyedüli, ki Voltairerrel levelezett. Kivüle ismeretes, hogy Teleki József gróf, a rousseaui eszmék híve élénk érintkezésben állott Rousseauval és polemizál Voltaire, az enciklopedisták, az ateizmus és poesie légere ellen, sőt az „Essai sur la faiblesse des Esprits forst“ című francia könyvét Rousseau, hogyha betegsége meg nem akadályozza, újra ki is adja.

Mindkettőn együttvéve Magyarországon a francia fölvilágosodásnak igen tekintélyes előhírnökei s mig Fekete a szabad gondolkodásnak, az enciklopedista tanoknak korlátlan, addig Teleki József a rousseaui fölvilágosodásnak protestáns szellemű, korlátolt híve.

A Fekete-Voltaire viszonyt a két író gondolkodásában nyilatkozó ellentét és rokonság is erősítette. Jóllehet, Fekete mind politikai, mind társadalmi nézeteiben erőteljes és követelődző, filozófája, bármily epikureus színezetű is, lényegében még sem az, mert belőle hiányzik az az autokrata egoizmus, a mely mesterének tetteit irányítja s írásait befolyásolja. Legkevésbé sem önimádó, a hízogást szerető és hiányzik benne a képzelőerőnek tultengése, a csodás vagy természet-

fölötti iránt való vonzalma. Bizonyos pozitívista alázatosság jellemzi, mely érzi a lét szűk korlátait, de társadalmi fölfogásában telivér arisztokrata, a ki érzi, hogy a nép nem képes a maga ügyeit kormányozni. Fekete tőle tanulta a gondolatoknak széles kifejtését és az általánosító összefoglalást, de nem a világos és villámszerűleg megvilágító részletezést. Van Voltaireről elsajátított természet-tudományi meggyőződése, mely a világ asztronómiai magyarázatát hirdeti. Ő is ostorozója minden multbeli korhadásnak, de sokkalta erősebb demokrata, a ki nemcsak a rendiség, a hűbériség, hanem az alkotmány, sőt királyi hatalom fölforgatására tör s nem alázódik előkelő nagyok előtt, nem kilincsel királyok ajtajánál, de nem is intézi ugy, hogy azok közelítsenek feléje. Erős szubjektív érzülete rokon a forradalmárok korlátokat döntő erélyével, de nincsen meg benne a profétáknk, martiroknak és hősöknek az a kitartása, mely még az enyészet előtt sem hajol meg. Fekete szeme előtt bármennyire negélyzi is a voltairei kozmopolitizmust, első sorban hazája lebeg, melyet a modern intézmények elfogadására kell rávenni. Egy pillantás a hazai állapotokra és belátja, hogyha a világ jól alkotott gép is, de tökéletlen, hazája e gépezetben a legkéleltenebb. Voltaire nem hisz eszméknek, mig tanítványa lelkesen s görcsösen ragaszkodik hozzájuk, mig az gyenge pszichológiával dolgozik, addig ez Feketének legerősebb oldala. Mindkettőben hiányzik a derült humor, mely szívárványt huz a förgöget fölé és verőfényt idéz föl a fölhaborgatott emberi szivbe.

Külső körülményeik is érintkeznek. Mindkettő világlátott férfiú, az angol bölcsélet híve s deista, mindkettő gazdag ember és sokszor ennek szemével tekinti az állapotokat. Mig Voltaire főleg pénzimádó, addig Feketében semmi érzék a vagyonszerzéshez vagy megtartásához. Az élet-fogytiglan pöröl, hogy vagyonát szaporítsa, ez pedig, hogy annak ronesait megmentse. Annak a kor s a körülmények rendkívül kedveztek, ennek minden komoly lépése ellen áthághatlan akadályok

Nagybecskerek jövő évi költségvetése.

Nagybecskerek, augusztus 17.

Nagybecskerek város tanácsa pénteken tartott ülésében tárgyalta a város 1904-ik évi költségvetését. A nagy gondtal és körültekintéssel készített költségvetés sajnos az idén is tetemes hiánnyal zárul, ez az állapot azonban azt mondhatni az egész országban általános s a folyton fokozódó szükségletek és igények teljesen indokoltá teszik. Nagybecskereken hozzájárulnak az általános viszonyok terhéhez a város fejlesztését célzó beruházások, melyek a város lakosságának érdekei.

A költségvetés mérlege mindamellett mégis örvendetes ténynyel zárul, mert a pótlások tetemesen csökkentek a múlt évhez képest s ez bizonyossága annak, hogy a város vezetősége a kényesített körülmények között is helyesen és jól gazdálkodott s a lakosság terheit könnyíteni igyekezett, a miért csak elismeréssel adózhat neki a polgárság.

A költségvetés hivatalos adatai különben a következők:

Az általános közigazgatási szükséglet 417.644 korona, az erre vonatkozó fedezet 234.769 korona, a hiány 182.875 korona. A hiány fedezésére 370.855 korona és 58 fillér állami egyenes adó arányában 49 és fél százalék pótladó vetendő ki, azonfelül a minden évben előforduló állami adó-leírás folytán keletkező adóhiány fedezésére 3 százalék csatolandó s így a pótladó 52 és fél százalékot tesz ki.

A gazdasági szükséglet 2920 korona, a födözet erre 2202 korona, a hiány 718 korona, a melynek födözésére 131.687 korona és 71 fillér földadó arányában fél százalék pótladó vetendő ki.

A belrendelési és közbiztonsági szükséglet 32.586 kor., az erre szolgáló födözet pedig 5952 korona. A hiányzó 26.634 korona födözésére a földadó kivételével, vagyis 239.167 korona és 87 fillér adó arányában 11 százalék pótladó vetendő ki.

A 370.855 korona és 58 fillérnyi állami alapnál a felsőmúzslyai telepések fél adóját 7784 korona és 43 fillért le kell vonni, mert Felső-Múzslya lakosai tudvalevőleg fél pótladó kedvezményben részesülnek.

Viszonyítva ezeket a pótladó százalékokat a múlt évhez, kitűnik, hogy a pótladó az 1903. évihez képest az általános közigazgatási szükségletnél 4 és fél százalékkal, a gazdasági csoportnál másfél százalékkal, a belrendelési és közbiztonsági csoportnál pedig 4 százalékkal apadt.

A költségvetést a város képviselőtestülete legközelebbi közgyűlésén fogja tárgyalni.

gördültek. A széles körben hatott, míg ennek egy kis barátai körrel kellett megelégednie. Voltaire eszméi simán mentek át a közudatba, míg az őt hirdető Feketéi elnyomattak. Az korlátlanul fejlődött fölfelé, ennek szükségé lett volna, hogy vezessék, hogy kevés sikerrel érje be, mert a hazai társadalommal elégedetlen, mert az évszázad egyházi kényszer alól egy nap alatt föl nem szabadul és a nemzeti hűség és tradíció máról holnapra meg nem változik.

Egyszóval a viszonyt az jellemzi, hogy Fekete ifju lelkesedéssel fordult Voltairéhez, a mester pedig vonzódtott e szűzies szeretethez és őszinteséghez, melyet igaznak ismert s melyben őszintén nem a megnyilatkozás formáját, hanem a tartalmat dicsérette.

E levelezéssel fejeződik be Feketének ifjusága s kezdődik igazi férfikora. Eddig tart az apai támogatás, az udvar kedvezése és emelkedése, minden küzdés nélkül. Ez az állapot a maga fényességével és édességével kevésbé vonzóta s midőn házassági csalódása véget vetett ifju ábrándozásának, önmagától siet át abba a korba, mely az ember és az őnméret iskolája.

„Tsekély valóban az én böltséggem és csak az adhat elmékedéseimnek néha valamely apróbb érdemet, hogy ama nagy könyvben, melyet Világnak nevezünk, bátor magam kárával is, serényen olvastam és a mi Századunk igazi hőltseit nagy részével még fiatal koromban társalkodhatam. Talentomim gyengeségének tulajdonítsd, ha ily mesterek alatt többre nem mentem; vagyis sorsom mostohaságának.

Ezen iskola tanított
Nem minden fénylőt tudálni,
Melly gyengébbeket kábitott,
S vallást, tudományt rostálni.
Socrat kételkedő módját
Midőn kívánom követni,
A'hol elmém igazat lát,
Szokott tölem betsü'tetni.“

Ez a romantikus szeretet Fekete egész pályáján megmaradt s az erkölcsi siker, melyben oly kevés része volt ez állomáson még ma sem hagyta őt cserben. (Vége.)

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken péltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déiben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— **A király születése napja.** Dicsőségesen uralkodó királyunk hetvenharmadik születése napja lesz holnap. Az évfordulót hagyományos nemzeti kegyelettel ünnepli az egész ország s a szívek mélyéből eredő igaz fohász száll a minden népek és minden királyok sorsát intező Egek Urához, hogy áldást, szerencsét, erőt, egészséget s minden földi jót adjon meg királyunknak élte alkonyán. A király születése napja alkalmából, mint már említettük, holnap délelőtt 10 órakor ünnepélyes Istentisztelet lesz a róm. kath. plébánia templomban. A misét Szabó Ferenc apátplébános végzi s hivatalosak rá az összes hatóságok, testületek és intézetek. Azonkívül a belvárosi gör. kel. templomban lesz holnap délelőtt 11 órakor hálaadó istentisztelet, a melyet Sztraity György esperes-plébános fog celebrálni.

— **Nagyboldogasszony napja.** A róm. kath. egyház szombaton ünnepelte meg a Boldogasszony Szűz legnagyobb ünnepét, Mária menyemenetelének napját. A nagybecskereki plébánia-templomban ez alkalommal délelőtt 10 órakor zenés mise volt, a melyet Szilágyi Oszkár soproni benedekrendi tanár magasszárnyalású prédikációja előzött meg, a melyben a szónok ismertette a hívőkkel az ünnep magasztosságát. Az ünnepi nagy misét Szabó Ferenc apátplébános mondotta fényes papi segédlettel. Az ének- és zenekar ez alkalommal Kempter zenés miséjét adta elő kitűnő precízitással, mely dicséretére vált nemcsak az énekeseknek, de Wehninger József új karnagynak is. Offertoriumma C. R. Kristinos: „Assumpta est Maria-ját adták elő, Gradualéra pedig Boross Józsa urhölgy dr. Steinbach Béla kitűnő esellokiséretével hatásosan énekelte el Kertay Ede „Ave Mária“ című egyházi dalművét.

— **Áthelyezések.** A vallás- és közoktatási miniszter Steinitzer Flóra hőmezővásárhelyi polgári iskolai tanítónőt a pancsovai áll. felső leányiskolához, Gondócs János nagyszentmiklósi áll. polgári iskolai rendes tanítót pedig az abonyi áll. polgári iskolához helyezte át.

— **Uj anyakönyvvezetők.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Torontálvármegyében a pártosi anyakönyvi kerületbe Hang Jakab községi írnokot, a szenthuberti anyk. vi. kerületbe Hollinger Péter okleveles jegyzőt és Heller Ferenc községi írnokot anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

— **Tanügyi kinevezések.** A vallás- és közoktatási miniszter Gergye Vilma okleveles tanítónőt a felsőmúzslyai áll. el. iskolához rendes tanítónővé, Weisz Mária okleveles óvónőt pedig az auralházi áll. kisdudovodához kisdudovónővé nevezte ki.

— **Torda község új jegyzője.** Mint lapunknak jelentik, Torontál-Tordán augusztus hó 14-én, pénteken volt Horváth főbíró elnöklésével az üresedésben levő jegyzői állásra a választás. A képviselőtestület egyhangulag Gábris Elek volt arasi aijegyzőt választotta meg a község jegyzőjévé.

— **Ünnepelt plébános.** Leikes és szép ünneplésben részesítette Perjámos község derék lakossága Thész János perjámosi esperes-plébánost 25 éves lelkési jubileuma alkalmából, mely idő alatt nemcsak az egyháznak volt buzgó szolgálja, de a népoktatás terén is kiváló érdemeket szerzett. Az ünnep augusztus 15-én este kezdődött, a mikor a község lakossága impozáns lampiónos menettel vonult a plébános lakása elé, ahol a polgári dalegylet szerenádöt adott, majd Martin János községi bíró lelkes beszédben üdvözölte a plébánost, aki meghatottan köszönte meg az óvációt. Másnap reggel 9 órakor rendkívüli képviselőtestületi diszközgyűlés volt, melyen Thész Jánost egyhangulag diszpolgárrá választották. A közgyűlést ünnepi mise követte, ezután pedig különböző testületek és körök küldöttségei tisztelegtek az egész járásból a plébánosnál. A tisztelgés alkalmával nyújtotta át a községi bíró a plébánosnak a diszpolgári oklevelet. Déiben 1 órakor 150 terítéki díszbéd volt, melyen természetesen számos felköszöntő hangzott el.

— **Segédjegyző választás.** Augusztus 12-én volt dr. Csavossy Ignác tb. megyei főjegyző elnöklésével Magyar-Cernyán a segédjegyző választás, mely alkalommal az egyedüli pályázót, Borovics Jenőt választották meg egyhangulag, ki a községben már több mint 20 éve működik írnoki minőségben.

— **Zászlószentelés Német-Cernyán.** Német-Cernyáról írják lapunknak: Lélekemelő ünnepély volt Nagyboldogasszony napján Német-Cernyán. Akkor szentelte föl ugyanis Káplár Mihály esperes-plébános a német-ernyai rózsafüzér-egylet zászlaját, melyet a német-ernyai rózsafüzér-egylet tagjai adományoztak az egyház számára. A lobogó, melyet Szubotha Sándor temesvári papi szabó és egyházi szerek elárúsítója készített, a legkényesebb ízlést is kielégíti. Piros, fehér, sárga nehéz selyemből készült, gazdagon aranyozva, arany rojtokkal és bojtokkal ellátva, mindkét oldalán a legszentebb rózsafüzér királynőjének képével. E szép lobogó bármelyik templomnak díszére válnék. Dicséretet érdemel a német-ernyai hívek aldozatközsége, különösen Heckl Anna és Strobl Eliz idevaló tekintélyes kereskedő neje, a zászlóánya, kik nagyobb összeggel járultak a szép lobogó megszerzéséhez. Az ünnep napján először díszes és impozáns körmenetben vonultak a rózsafüzér-egylet tagjai a fehérruhás Mária-lányokkal együtt a két nagylelkű adományozó Heckl Anna és Strobl Eliz házához, kiket aztán a templomba kísérték. A szentelés igen nagy-számú hívő jelenlétében folyt le. Az esperes-plébánosnak három növendékpap segédkezett: Stiebl Lőrinc, Lischerong Mátyás és Fábrián Dénes temesvári theologusok. A zászlószentelés alkalmával az esperes-plébános remek szép beszédet tartott a magyarok Nagyszónyáról, a szentkeresztől nevezett irtalmas nővérek növendékei pedig Mariát dicsőítő verseket énekeltek. A zászlószentelés után virágszentelés volt, utána pedig ünnepélyes nagymise, melyet Konecsny János német-ernyai segédlelkész celebrált, a fentemített növendékpapok díszes asszisztenciája mellett. Az ünnepélyen ott volt az egész község színe-java, az összes leányok fehérruhába öltözve. Hollós Jenő kántor-tanító szép egyházi énekeket adott elő. A szép egyházi ünnepély a német-ernyai hívek aldozatközségének és Káplár Mihály, a kitűnő lelképásztor buzgóságának köszönhető.

— **A nagybecskereki szerb hitközségi választás.** Megirtuk, hogy a legutóbb megtartott nagybecskereki gör. kel. hitközségi választásokat felebezés folytán a temesváriszentszék megsemmisítette. A hitközség ezen ítélet ellen felebezést nyújtott be a karlócai kongresszus választmányához, a mely most megváltoztatta a szentszék ítéletét s a választásokat helybenhagyta.

— **Hangverseny.** Zsiross Dezső és Kürschner Manó, kik legutóbb nagy tetszéssel hangversenyeztek a „Koroná“-ban, augusztus 29-ikén ismét hangversenyt rendeznek Ripka Gizella és László Jenő szíves közreműködésével. A hangverseny most is a koronában lesz s a részletes műsört legközelebb teszik közzé. A jeles fiatal művészek hangversenye iránt ezuttal is általános az érdeklődés.

— **Nagy tüzvész Csekonics Endre grófnál.** Csekonics Endre gróf Konstanz-majorjában szombaton nagy tüzvész puszított. Az egyik majorsági épületben ugyanis eddig ismeretlen módon délelőtt 11 óra tájban tűz ütött ki s a heves szélben fél óra alatt a nagy major lángokban állott. A majorbeliek telefonon értesítették a német-ernyai önkéntes tűzoltókat, akik csakhamar a tüzvésznel termettek. Az oltás a szélben nehezen ment, amit súlyosbított még az is, hogy a major összes kutjai kimerültek. Emberfeletti küzdelemmel sikerült a tüzet délután három órára lokalizálni, az igaz, hogy ekkor már nem sok pusztítani valója volt. Leégett ekkorra egy nagy eselédház, három ökr-istálló és a nagy lenraktár. A kár igen nagy, de az épületek biztosítva voltak. Emberéletben szerencsére nem esett baj. A tűz keletkezésének kiderítésére a hatóság vizsgálatot indított.

— **Munkások nyugdíjgyűlete Nagybecskereken.** Nagybecskerek város iparosai és munkásai szombaton délután 3 órakor a városház nagytermében gyűlést tartottak, a melyen megalakították a magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének 88-ik főkját Nagybecskereken. Az alakuló gyűlésen részt vett Katics Antal központi elnök és Franz János választmányi tag. Katics szép szavakban kifejtette az intézmény sokoldalú hasznát és szükségességét a munkások számára nézve, ismertette továbbá az egylet szervezetét és ügykezelését is. Ezután a nagybecskereki fiókegylet élére megválasztották elnöknek Eisenbarth Ferencet, alelnöknek Streff Mátyást, jegyzőnek Szöllőssy Károlyt, pénztárosnak Nikel Istvánt, ellenőröknek pedig: Kretzu

Tivadart, Szepessy Tituszt és Schwarz Jánost. A tagsági díjak a következők: első osztály hetenkint 20 fill., második osztály hetenkint 24 fillér, a harmadosztályú tagsági díj pedig hetenkint 30 fillér. A nagybecskereki fiókintézetnél a tagsági díjak minden 1 és 15-ike utáni vasárnapon délután 4-től 5 óráig a munkások-egyesületnél fizetendők be. A beiratási díj 1 korona. Beiratkozni lehet Szöllőssy Károlynál és Eisenbarth Ferencnél. A gyűlés ezután köszönetet szavazott a poigármesternek a terem átengedéseért, a helybeli lapoknak pedig a pártfogásért szavaztak köszönetet. Szükségessé tartjuk még megemlíteni, hogy az egyesületnek jelenleg több mint 28.000 tagja van s mintegy 950.000 korona vagyonnal rendelkezik. Nagyon helyes és dícséretes volna, ha az egyület a közönség minél jobban pártolná, mint olyat, mely tagjainak rokkantság esetén biztos megélhetést szerez s a munkából kidőlt iparos és munkásembert megmenti a koldusbottól.

Jótevény színelőadás Beodrán. F. hó 15-én, Nagyboldogasszony napján Beodrán a „Korona” vendéglő kertjében, a szegény tanulók felruházására fenyesen sikerült gyermek színelőadás volt Liska Ferenc közs. kántortanító vezető-ével s az ő fíradozásának és buzgólkodásának köszönhető úgy az anyagi, mint erkölcsi siker. A kis dilettánsok, kik vallás és nemzeti különbség nélkül magyar, német, szerb és izrealita tanulók, kintinően odtólták meg feladataikat. A német és szerb növendékek ajkairól csak úgy pergett a zengzetes magyar szó. Ez alkalommal a jótevény célra adományoztak: gróf Karátszonyi Aladár 30 kor., Karátszonyi Andor 10 kor. azonfelül fedezték a rögtönzött színelőadás összes költségeit, dr. Goldman Béla 10 kor., Dörner Márton 4 kor. és Firigyházi Mihály 6 koronát adtak. Klein beodrai fakeskedő a színelőadás felépítéséhez szükségelt összes faanyagot díjmentesen átengedte, továbbá a törökbecsei polgári kör szép és díszes színpadját ösazes díszletekkel szintén díjmentesen engedte át. A színelőadás tiszta jövedelme körülbelül 160 korona, mely összegből a szegény tanulókat felruhazzák. A rendezőség a nemes szívű adakozóknak e helyen is őszinte hálás köszönetét fejezi ki.

Arató sztrájk Bánlakon. Mint Bánlakról írják lapunknak, a múlt hét végén D u n g y e r s z k y Lázár nagybirtokosnál dolgozó arató munkások egyszerre azzal állottak elő, hogy a szerződésben kikötött munkabér helyett adjanak nekik többet, különben abba hagyják a munkát. A munkások kivánságát teljesítették, de ekkor vérszemet kaptak s újabb követelésekkel állottak elő. Bár az uradalom a legjobb akarattal viseltetett a munkások iránt, újabb követeléseik annyira méltánytalanok voltak, hogy nem lehetett azokat teljesíteni. Erre a félrevezetett munkások egy része beszűntette a munkát. Hauser Károly báró főszolgabíró figyelmeztette a munkásokat a következményekre s mivel azok az ő fölszólítására sem voltak hajlandók a munkát folytatni, harminc sztrájkolót a mezőgazdasági törvény értelmében 30—30 napi elzárásra ítélte. Az elítélteket esendőfedeztet mellett szombatban behozták Nagybecskerekre s az itteni fogházban mindjárt megkezdtek büntetésüket.

Szent István ünnep Bégaszentgyörgyön. A bégaszentgyörgyi parkegyzet augusztus hó 20-án a községi parkban népies Szent István-ünnepélyt rendez. Az ünnepen délután versenytekész, tombola és térzene lesz. Este pedig tűzijáték és tánemulatság. Belépődíj délután nincs, este személyenként 80 fillér.

Makáma az időről. Az időről máma — szóljon a makáma. — Reggel, este, délbe — gondolunk rá félve — Vaj' mibe lesz részünk — holnap nap nekünk? — Napokig izadtunk — fürdőbe szaladtunk — s kívántuk mostan már, — hogy lenne egy kis sár. — Nohát tegnap esett, — de hamar vége lett, — úgy tűnt el a földbe — a menny minden esőpöze — hogy egy óra múltán — száraz volt az utcán. — Hej mégis jó volna, — ha mindig locsolna, — az ég egy keveset, — tűnök a meleget, — mert nem volna soha — Becskereknek pora.

Különös vandalizmus. Pancsovai levelezőnk írja: Különös vandalizmust követtek el a napokban a torontálmezei Pancsován. Hirsch Gyula városi rendőrmester néhány évvel ezelőtt a város határában megkuporgatott pénzén mintegy negyedholdnyi földet vásárolt s azt beültette szőlővel és gyümölcsfával. Esztendőközön át munkálkodott szőlőjében s munkájának az idén meglett volna a bő jutalma, mert a négy éves szőlőtőkék dus fűrtöket termeltek. Kikijárogatott most a szőlőjébe és gyönyörködött a szép termésben s feltőten gondozta, hogy semmi hiba ne essék. Pénteken reggel is kiment a rendőrmester a szőlőbe, de ekkor a rémülettől szinte szédülni

kezdett. A szőlője szörnyű pusztulás képét mutatta. A pompás szőlőtőkék helyén csak földtűrt gödrök voltak s 1700 dusfűrtű tőkét gaz kezek egészen kivágtak s elpusztították. Azonkívül az összes gyümölcsfákat a tövüknél elvágták. A szegény ember, kinek sok évi fáradtsága és keserves filléréi veszték ezzel od, sirva fakadt a pusztulás láttára s így panaszkodta el keservesen a vandalizmust a rendőrkapitánynak. Hogy ki követte el a felhaborító cselekedetet, eddig nem tudják. Az bizonyos, hogy több embernek a munkája volt s mert a rendőrség széles körben nyomozza a vandálokat. Az eset nagy izgalmat kelt Pancsován, mert a többi szőlőbirtokosok is félnek hasonló gazságtól. Ezért az összes szőlőket erősen őrzik.

Rémhírek a hadgyakorlatokról. Jelentették, hogy a szomszédos Magyar-Szákos község mellett folyó hadgyakorlaton Bugyi Jánost, a 46-ik gyalogezred tizedesét agyonlőtték. Ezen hírrrel kapcsolatban a „Szegec és Vidéke” jelentése után az a rémhír jarta be a lapokat s így mi is megirtuk hogy a magyar-szakosi taborban tízfuszjávány ütött ki a katonák között. Mint ma illetékes helyről jelentik, a hír minden alapot nélkülöz, annál is inkább, mert az ivóvíz pompás, hegyi forrás és a katonaság lakóhelye és élelmezése elien sem lehet kifogást emelni.

A szegedi gyorsvonat balesete. Megirtuk, hogy a budapesti nyugoti pályaudvaron esütörtökön este kisebb vasúti baleset volt. A máv. igazgatósága a balesetről most a következőket közli:

A nyugoti pályaudvaron augusztus 13-án este 10 óra 10 perckor a csarnok indulási oldalának első sínparjáról a postasinárra átvezetendő tartálék-lokomotív, melyet a lokomotívvezető a részére előzetesen kijelölt határig, eddig még ki nem derített okból, megállítani nem bírt, nekiment a 706. számú szegedi gyorsvonatnak. Az összeütközés következtében a hátulról számított harmadiknak besorozott I. osztályú kocsi oldalra fordult, a lokomotív pedig kiskilott. A kocsiiban volt utasok közül egyedül Felner Emilné Szegedről szenvedett a homlokán ütődésből eredő jelentékeny sérülést, aki e miatt másnap reggelig Budapesten visszamaradt. A többi utas ugyanazon a vonaton 48 perc késéssel folytatta útját. A szigorú vizsgálat folyamatban van.

Menetrend módosítás. A magyar államvasutak igazgatósága közli, hogy a piski-petrosenyi vonalon Váralja-Hátszeg és Piski állomások között 1903. évi augusztus hó 15-től kezdve a 9369. számú tehervonat I. II. és III. osztályú személyszállításra fog berendeztetni. E vonat Váralja-Hátszegről délelőtt 11 óra 11 perckor fog indulni és Piskire délután 12 óra 43 perckor fog érkezni. Ez utóbbi állomáson csatlakozást fog találni az onnan délután 1 órakor Budapest keleti pályaudvarra induló gyorsvonathoz.

A vásár. Az augusztusi országos vásárt tegnapelőtt és tegnap folytatták: A lóvásárt már pénteken megkezdették s a felhajtás meglehetősen nagyarányú volt, a mennyiben két nap alatt mintegy 1400—1500 darab lovat hajtottak fel, melynek nagy része el is kelt. A lovak ára 180—300 korona között váltakozott. A kirakó vásár már pénteken délelben kezdődött meg s mint a legtöbb esetben, ugy most is igen élénk volt s nagy számban látogatta a közönség, hogy egy s más szükséges dolgot beszerezzen. Örvendetes tudomást szerztünk arról, hogy a vásár tartama alatt semmiféle kihágás nem fordult elő.

TÁVIRATOK.

A válság.

Budapest, aug. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: Itteni politikai körökből eredő hírek szerint Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök legutóbbi kihallgatása a királynál bevezetése az ő második küldetésének. A király megbizta volna a miniszterelnököt, hogy a szabadelvűpárt ujjászervezését kezdeményezze s a miniszterelnök állítólag már ma meg is kezdi az érintkezést a vezérpolitikussal, továbbá közvetett uton újabb tárgyalásokat kezd az ellenzékkel. A miniszterelnök azután a király elé meghívott tanácsosokat informálná, hogy milyen eredménnyel végződtek az ellenzékkel való tárgyalások.

A tanácsosoknak hír szerint három kérdésre kell megfelelniök a király előtt. Az egyik kérdés, hogy milyen program

alkalmas a szabadelvűpárti tömörítésére, a másik kérdés, hogy milyen alapon köthető végleges megegyezés az ellenzékkel s a harmadik, hogy milyen magatartást kell tanúsítani Ausztriával szemben.

Budapest, aug. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök már ma délelőtt megkezdte látogatásait különböző vezérpolitikusoknál.

A nemzeti követelések

Budapest, aug. 17. (A „Torontál” ered. táv.) Bécsből táviratozzák: A hadseregbe vonatkozó nemzeti követelések dolgában a király katonai tanácsosai tegnap és ma egész nap tárgyaltak. A tanácskozáson részt vesznek: Beck báró vezérkari főnök, Bolfras főhadnagy, Pittreich közös hadügyminiszter, Welsersheimb osztrák Landwehr-miniszter és Jekelfalussy altábornagy. A tanácskozás egész héten permanens marad és Héderváry miniszterelnök állandó összeköttetésben van a tanácskozókkal.

A képviselőház összehívása.

Budapest, aug. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ellenzéki körökből eredő hírek szerint a függetlenségi párt össze akarja hívni a képviselőházat, míg a király Budapesten lesz.

Az angol király Bécsben.

Budapest, aug. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: Edward angol király augusztus 31-én érkezik Bécsbe. Megérkezésének napján este diszebed lesz a királyi palotában, a melyen jelen lesz az egész udvar. Szeptember 1-én diszeledadást tartanak az operában, 2-án vadászatok lesznek, 3-án pedig elutazik az angol király.

A német császár Baranyában.

Budapest, aug. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Mohácsról jelentik, Vilmos német császár szeptember 17-ikén éjjel érkezik Pécsre, a honnan Mohácsra megy s innen a „Sophie” gőzösön utazik a bélyei vadászterületre. A Sophie hajót már kivonták a forgalomból és azt most a budai hajógyárban megfelelően átalakítják. Mohácsra rendezik a teret a vasúti állomástól a gőzhajó állomásig, ahol, mint 1896-ban, villamos világítást rendeznek be és császári sátozt állítanak föl, ahol a főherceg és a hatóság képviselője várakoznak a magas vendégre. A mi királyunkat ezuttal nem várják Bélyére és nincs is tervbe véve, hogy vadászatokon részt vegyen. A köriserdei vadászlakot, ahol Vilmos császár ismét lakni fog, most egészen újból rendezik be. A vadállomány igen jelentékeny és igen sok pompás erős szarvas vár Vilmos császár puskájára.

A romániai zsidók vándorlása.

Budapest, augusztus 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A romániai zsidók most egyre-másra vándorolnak ki Romániából. Most utabban két ház család hagyta el Romániát s tegnap utaztak keresztül Magyarországon Hamburgba, a honnan Kanadába mennek.

Határidő-üzet.

Budapest, aug. 17. (A nagybecskereki Lloyd társulat táv.) A mai tőzsdén az árak nagyobbbrészt szilárdak. Déli zariakor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.35 — —
Buza (áprilisra 1904.)	7.60 — —
Tengeri (augusztusra)	6.13 — —
Tengeri (májusra 1904.)	5.06 — —
Zab (októberre)	5.40 — —
Rozs (októberre)	6.17 — —

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: SOMFAI JÁNOS.

Orvosi vélemény

a kénmentes **Ilona** ártézi vizről.

Kézmárczky Tivadar dr., Wagner János dr. és Angyán Béla dr. egyetemi tanárok a kénmentes „Ilona” ártézi vizről szóló véleményükben mondják, hogy az feltétlenül bakteriummentes. Járványos betegségek fellépésénél, a mikor a vízvezeték, vagy kútviz az egészségre ártalmas lehet, annak élvezete nagyon ajánlható.

o o o (600-20.12)

Kapható majdnem az összes vendéglő-, fűszer- és csemegekereskedésekben.

Árak házhoz szállítva:

1/2 liter töltés	14 fillér.
1 „	28 „
1 1/2 „	28 „
2 „	34 „

Megrendelések **KLEIN IZIDOR** urnál Nagybecskerek, Gimnázium-utca 412. eszközölhetők

Telefon 74.

21.873/1903. szám.

Magy. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Aradon.**Pályázati hirdetmény.**

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Piski állomáson létesítendő 1 drb. átírt és 1 drb. szolgálatépület és 2 drb. 8 rekeszes melléképület, valamint Petroszényben létesítendő 1 drb. átírt és 3 drb. szolgálatépület és 4 drb. 8 rekeszes melléképület építésére és azzal kapcsolatos munkákra.

A költségcsapítás, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltételek Aradon a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségnek pályafenntartási osztályában, a hivatalos órák alatt 3 korona lefizetése mellett átvehetők és a vonatkozó tervek megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1903. évi augusztus hó 19-én déli 12 óráig kell benyújtani alulírott üzletvezetőség általános osztályának.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ívenként 30 filléres bélyeggel elatva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani: „Ajánlat a piskii és a petroszényi telepházák és melléképítményeik építési munkáira.”

Ajánlatok úgy a piskii, mint a petroszényi építésekre külön-külön, valamint a két építkezésre együttesen is benyújthatók.

Aradon, 1903. július hó 29-én.

(3.3)

Az üzletvezetőség.

SOK PENZT!

1000 koronát is havonta szerezhet bárki becsületes úton. (Mellekkesetképpen is.) Bővebb felvilágosítást következő címen kell kérni:

„Reell 72”

Annoncen-Abteilung des „Merkur”
Stuttgart, Bergstrasse.

(518-3226)

Alibunári házk. főszolgabírósgától.

1065. házk. sz. 1903.

671-1.1

IDÉZÉS

Brostyáncz Pál, mint a Kevi-Szöllös községi 171. házszámu Brostyáncz-féle házközösség ismeretlen tartózkodású családtagja ezennel felhívatom, hogy a házközösség vagyonának felosztása tárgyában 1903. évi szeptember hó 28-ik napjának délelőtt 9 órájára Kevi-Szöllös község-házához kifizetett tárgyaláson vagy személyesen jelenjen meg, vagy Guczul József községi közgyám kevi szöllösi lakost, mint a részére kinevezett gondnokot célszerű képviselőikre utasítsa, ellenkező esetben pedig ezek elmulasztásának következményeit maguknak tulajdonítsa.

Kelt Alibunárott, 1903. évi augusztus hó 14-én.

Napholtz Lajos,
házk. tb. főszolgabíró.

A „Torontál” kiadóhivatalában

kapható

Somfal Jánosnak

Kutyavár

és más apróbb történelmi

című könyve,

melyet úgy a sajtó, mint a közönség nagy elismeréssel fogadott.

Ára:

füzve 3 kor. = kötve 5 kor.

(624-x.14)

Torontálmegeye központi járás főszolgabírósgától.

6389. sz. 1903.

673-3.1

Pályázat.

Szerb-Elementer községben 720 koronával javadalmazott jegyző-írnoki állás üresedésbe jövén, mindazokat, akik ezen állásra pályázni szándékoznak, a magyar, német és szerb nyelvet szóval és írásban bírják, hogy felszerelt folyamodványukat f. évi szeptember 5-ig alulírottál benyujtsák.

Főbíró megbízásából:

Tullics,
tb. főbíró.

Torontál-Erzsébetlak község előljáróságától.

870/903. sz.

672-3.1

HIRDETMÉNY

Torontál-Erzsébetlak község képviselő-testülete elhatározta, hogy az ujonnan épült község-ház és jegyzői lak irodái és lak-helyiségeit kifesteti.

A kifestéssel járó munkát nyilvános árlejtésen lesz vállalatba adva s az árlejtés e hó 23-án d. e. 9 órai kezdettel a község-ház tanácsstermében megtartva.

Erről az érdeklődő szobafestő iparosokat azzal értesítem, hogy ajánlataikat a jelzett határnapig írásban vagy az árlejtés tartama alatt előszóval tegyék meg s hogy az árlejtési feltételekről a hivatalos órák alatt tudomást szerezhetnek.

Torontál-Erzsébetlakon, 1903. évi aug. hó 9-én.

Pártay Zoltán,
közs. jegyző.

J. 49. szám 1903.

670-2.1

Hirdetmény.

Majdán község előljárósága a majdani új iskola tantermeibe szükséges iskolapadok, iskolai táblák, tanasztalok és egyéb iskolai felszerelési tárgyak (butorzatok) szállítására Majdán község-házánál 1903. évi augusztus hó 28-ik napján d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános szóbeli árlejtésre pályázatot hirdet.

Kikiáltási ár: 890 korona 80 fillér, bántalpenz ezen összeg 10%-a.

Miről vállalkozni szándékozik azzal értesítenek, hogy a vonatkozó költségvetés és árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt a körjegyzői irodában megtekinthetők.

Majdán, 1903. augusztus hó 12-én.

Györy József s. k.,
jegyző.Igaz Béla s. k.,
bíró.**GYOMORBAJOSOKNAK.**

Mindazoknak, kik meghülés, gyomortulterhelés, hiányos táplálkozás vagy nehezen emészthető túlforró vagy hideg ételekkel, vagy rendetlen életmóddal gyomorbajt:

gyomorkatarrust, gyomorgörcsöt, gyomorfájást, emésztési zavarokat, elnyálkásodást stb. szereztek, ezennel kitűnő házi-szert ajánlunk. Ez az évek óta előnyösen ismert, az emésztést elősegítő és vértisztító szer

Hubert Ullrich-féle gyógyfü-bor.

Ez a gyógyfü-bor kitűnő gyógyhatásuaknak elismert füvekből és jó borból készült; erősíti és élteti az egész emésztőszervezetet, anélkül, hogy hájtó hatása lenne. Ez a gyógybor eltávolítja minden zavart a véredényekből, megtisztítja a vért a betegséget okozó anyagoktól és új vér képzésére elősegíti.

A gyógybormak még idejekorán való használata a kezdődő gyomorbajt csirájban fojtja meg. Nem kellene tehát késlekedni használatát más gyomorrontó, az egészséget veszélyeztető szerek megvétele előtt igénybe venni. Akárhányszor már első használat után eltűnt minden gyomorbajt jelző tünet, mint: a fejfájást, gyomorgöcsöt, felfúvódást, hányással járó rosszulletet, mely krónikus különösen régi bajoknál) annál hevesebben szokott föllepni.

A székrekedést és ennek kellemetlen következményeit, mint: szorulást, a vesében, a májban való vértulást, szívdobogást, álmattanságot stb., a gyógybor gyorsan és enyhén megszünteti. A gyógybor elmulasztja a rossz emésztést, az emésztési szerveket könnyű kiválás által szinte megújítja és megszabadítja a gyomrot és beleket a káros anyagoktól.

Soványtság, sápadtság, vérszegénység, elerőtlenedés többnyire a rossz emésztés, hiányos vértépzés és a máj beteges állapotának következményei. Teljes étvágytalanság mellett elernyedés és kedélytelenség, valamint gyakori fejfájás és álmattan éjszakai következtében az ilyen betegek gyakran lassan elenyvednek. A gyógyfü-bor a meggyöngüt életet helyreállítja — A gyógyfü-bor növeli az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálkozást, előmozdítja az anyagcsere-t, megújítja a vértépzést, megnyugtatóan az izgatott idegeket és a betegnek új erőt, új életet ad. Ezt számos elismerés és köszönő-irat bizonyítja.

A gyógyfü-bor kapható 3 és 4 koronás palackokban a következő helységek gyógyszer árban, u. m.: Nagybecskerek, Elemér, Román-Ecska, Mosorin, Józsefalva, Csurog, Gyurgyevó, Bács-Tisza, Földvár, Kumán, Melence, Bégaszentgyörgy, Istvánföld, Emeszláza, Bótos, Tomasevac, Ozora, Jarkovac, Farkasd, Perlasz, Titel, Szlankamen, Uj-Karlovič, F.-Kovil, Kacs, Temerin, Bács-Szent-Tamas, Török-Becse, Uj-Becse, Basahid, Torda, Szerb-Ittebe, Ó-Becse, Franyova, Párdány, Szakala, I. dia, Pétervárad, Ujvidek, stb., ugymint valamennyi helységében Ausztria-Magyarországnak.

A nagybecskereki gyógyszer-tár szállít eredeti áron 3 és több üveg gyógyfübort Ausztria-Magyarország minden helységébe.

Utánzatoktól óvakodjunk!
Mindenki rendeljen

Hubert Ullrich-féle gyógyfü-bort.

(14-12.8)

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.

Kiadó lakások.

A Gizella-part 462. sz. alatt
egy lakás (3 utcai szoba, 1 udvari szoba, zárt folyosó és mellékhelyiségekből, villamvilágítás bevezetve).

Továbbá:

Melencei-utca 445. sz. alatt
egy udvari lakás (2 szoba, zárt folyosó, előszoba, konyha, éléskamra stb. villanyvilágítás)

november hó 1-től kiadók.

Bővebb felvilágosítást nyújt (664-3.3)

BENKOVICH MIHÁLY,
gyógyszerész.

HIRDETÉSEK
FELVÉTELNEK A
„TORONTÁL”
KIADÓHIVATALÁBAN.